

Temporalsätze

Zdania okolicznikowe czasu

Zdanie okolicznikowe czasu zastępuje okolicznik czasu i odpowiada na pytania:

wann?	<i>kiedy?</i>
seit wann?	<i>od kiedy?</i>
bis wann?	<i>do kiedy?</i>
wie lange?	<i>jak długo?</i>

Zdania okolicznikowe czasu są zdaniem pobocznymi. Oznacza to, że orzeczenie (czyli czasownik w formie osobowej) występuje na końcu zdania. Jeśli natomiast zdanie poboczne jest przed zdaniem głównym, wówczas zdanie główne zaczyna się od czasownika (*czasownik, czasownik*).

W zdaniach czasowych używamy następujących spójników:

während	<i>podczas gdy</i>
bevor/ ehe	<i>zanim</i>
seitdem/ seit	<i>odkąd/ od czasu gdy</i>

während (*podczas gdy*) – używamy w celu wyrażenia dwóch czynności odbywających się jednocześnie

Während ich fernsehe, liest mein Bruder ein Buch.	<i>Podczas gdy ja oglądam telewizję, mój brat czyta książkę.</i>
Während die Kinder aßen, telefonierte die Mutter mit ihrer Freundin.	<i>Podczas gdy dzieci jadły, matka rozmawiała przez telefon ze swoją przyjaciółką.</i>
Während die Schüler Sommerferien haben, müssen die meisten Eltern arbeiten.	<i>Podczas gdy uczniowie mają wakacje, większość rodziców musi pracować.</i>
Anna hörte Radio, während ihre Schwester badete.	<i>Anna słuchała radia, podczas gdy jej siostra brała kąpiel.</i>

bevor/ ehe (*zanim*) – służy do wyrażenia czynności późniejszej niż czynność w zdaniu głównym

Bevor er nach Deutschland kam, lernte er Deutsch.	<i>Zanim przybył do Niemiec, uczył się niemieckiego.</i>
Bevor sie in die Arbeit geht, bringt sie das Kind in den Kindergarten.	<i>Zanim ona pójdzie do pracy, zaprowadza dziecko do przedszkola.</i>
Ich rufe ihn nicht an, ehe ich seine Telefonnummer bei der Auskunft erfrage.	<i>Nie zadzwonię do niego, zanim nie uzyskam w informacji jego numeru.</i>
Ehe er mich besuchte, kaufte er Blumen.	<i>Zanim mnie odwiedził, kupił kwiaty.</i>

seitdem/ seit (*odkąd/ od czasu gdy*) – wyraża czynności odbywające się w tym samym czasie. Czasownik może być w czasie teraźniejszym oraz czasie przeszłym Präteritum

Seitdem ich ihn kenne, lernt er Englisch.	<i>Odkąd go znam, uczy się angielskiego.</i>
Seitdem sie in Warschau wohnt, arbeitet sie bei Siemens.	<i>Odkąd mieszka w Warszawie, pracuje w Siemensie.</i>
Seitdem er mehr lernte, bekam er bessere Noten.	<i>Odkąd więcej się uczył, dostawał lepsze oceny.</i>

seitdem/ seit może także wyrażać pewien punkt w przeszłości, od którego aż do chwili obecnej trwa czynność ze zdania głównego. Jeżeli czynność w zdaniu pobocznym (czyli tym zaczynającym się od **seitdem** lub **seit**) jest w czasie przeszłym Perfekt – to w zdaniu głównym stosujemy Präsens lub Futur I, jeśli natomiast w zadniu pobocznym jest Plusquamperfekt – to w zdaniu głównym trzeba zastosować Präteritum.

Seitdem er einen Autounfall gehabt hat, ist er im Krankenhaus.	<i>Od czasu gdy miał wypadek samochodowy, jest w szpitalu.</i>
Dieser Schriftsteller schrieb kein Buch mehr, seitdem seine Frau gestorben war.	<i>Ten pisarz nie napisał już żadnej książki, odkąd zmarła jego żona.</i>
Seitdem er Arzt geworden ist, arbeitet er sehr viel.	<i>Odkąd został lekarzem, bardzo dużo pracuje.</i>

Pozostałe spójniki, dzięki którym wprowadzamy zdania okolicznikowe czasu, to:

bis	<i>aż/ dopóki</i>
sobald	<i>skoro tylko/ gdy tylko</i>
solange	<i>jak długo</i>
sooft	<i>jak często/ ilekroć</i>

Jeśli używa się powyższych spójników, czasy w zdaniu głównym i pobocznym zależą od wyrażanej treści i mogą być one zatem takie same, bądź różne.

Sie grüßt mich, sooft sie mich sieht.	<i>Ona pozdrawia mnie, ilekroć mnie zobaczy.</i>
Ich bleibe hier, bis er kommt.	<i>Pozostanę tutaj, dopóki on przyjdzie.</i>
Sobald der Zug ankam, stiegen alle ein.	<i>Gdy tylko pociąg przyjechał, wszyscy wsiadli.</i>
Solange es regnet, bleibe ich zu Hause.	<i>Jak długo będzie padało, zostanę w domu.</i>
Du bleibst hier, bis du meine Fragen nicht beantwortest.	<i>Pozostaniesz tutaj, dopóki nie odpowiesz na moje pytania.</i>
Sobald wir in Essen ankommen, rufen wir dich an.	<i>Gdy tylko przybędziemy do Essen, zadzwonimy do ciebie.</i>
Solange ich studiere, muss ich nicht arbeiten.	<i>Jak długo studiuje, nie muszę pracować.</i>

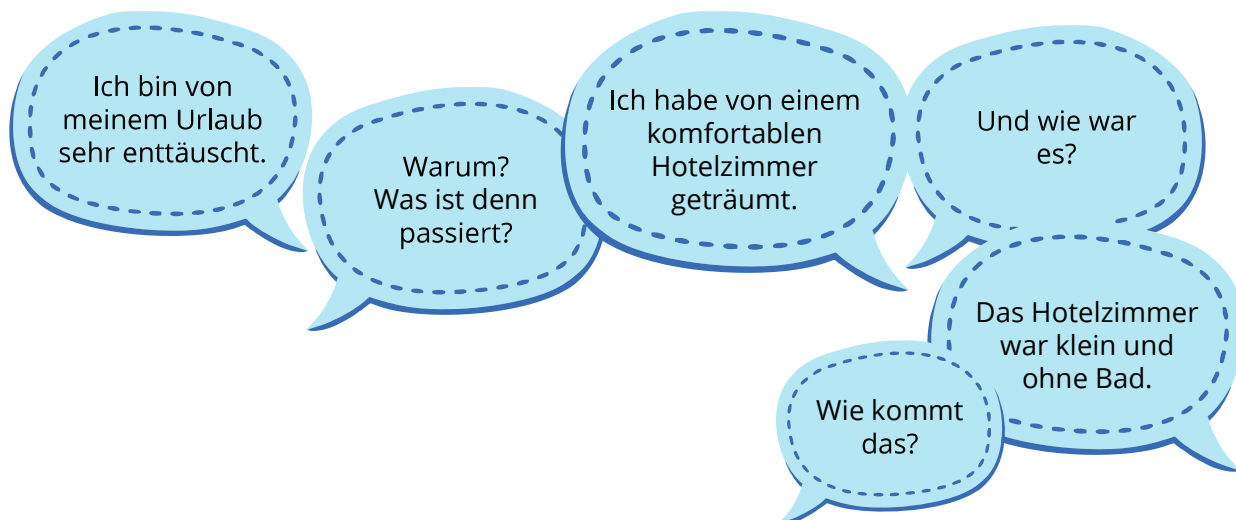
als	<i>kiedy/ gdy?</i>
wenn	<i>kiedy/ gdy?</i>

als – (*kiedy/ gdy*) – używamy tylko i wyłącznie do jednorazowej sytuacji, która wydarzyła się w przeszłości

Als ich im Kino war, begegnete ich meinem besten Freund.	<i>Kiedy byłam w kinie, spotkałam mojego najlepszego przyjaciela.</i>
Als sie die Prüfung nicht bestanden hat, weinte sie sehr.	<i>Kiedy nie zdała egzaminu, bardzo płakała.</i>
Als er in den Zug einstieg, suchte er einen freien Platz.	<i>Kiedy wsiadł do pociągu, poszukał wolnego miejsca.</i>
Als meine Freunde im See badeten, wurden sie bestohlen.	<i>Kiedy moi przyjaciele kąpali się w jeziorze, zostali okradzeni.</i>
Als ich 7 Jahre alt war, bekam ich mein erstes Fahrrad.	<i>Kiedy miałam siedem lat, dostałam mój pierwszy rower.</i>
Als wir im letzten Jahr in Berlin waren, besichtigten wir viele Museen.	<i>Kiedy w zeszłym roku byliśmy w Berlinie, zwiedziliśmy wiele muzeów.</i>

wenn – (*kiedy/ gdy*) – używamy przy czynnościach powtarzających się, mających miejsce w przeszłości, teraźniejszości oraz przyszłości

Wenn ich müde bin, trinke ich Kaffee.	<i>Kiedy jestem zmęczony, piję kawę.</i>
Wenn er seine Oma besucht, freut sich diese.	<i>Kiedy on odwiedza swoją babcię, ta się cieszy.</i>
Immer wenn sie Urlaub hatten, regnete es.	<i>Zawsze kiedy mieli urlop, padało.</i>
Wenn ich Geburtstag habe, mache ich eine Party.	<i>Kiedy mam urodziny, organizuję przyjęcie.</i>
Wenn ich in Wien ankomme, rufe ich dich an.	<i>Kiedy przybędę do Wiednia, zadzwonię do ciebie.</i>
Immer wenn es regnete, hörten wir Musik.	<i>Zawsze kiedy padało, słuchaliśmy muzyki.</i>

nachdem	po tym jak/ skoro/ gdy
---------	------------------------

Zdanie z **nachdem** (*po tym jak/ skoro/ gdy*) jest specyficznym rodzajem zdania, które wymaga tzw. następstwa czasów.

Zdanie poboczne z **nachdem** mówi o czynności, która miała miejsce wcześniej niż czynność zdania głównego.

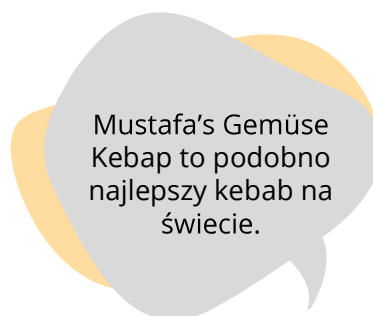
Czynność wcześniejsza (zdanie podrzędne z nachdem)		Czynność późniejsza (zdanie główne)
Perfekt	+	Präsens (lub Futur I)
Plusquamperfekt	+	Imperfekt

Jeśli czynność zdania głównego ma miejsce w teraźniejszości, wówczas czasownik w zdaniu podrzędnym będzie w czasie Perfekt.

Er ruft mich an, nachdem er meine Telefonnummer gefunden hat.	<i>On dzwoni do mnie, po tym jak znalazł mój numer telefonu.</i>
Ich besuche dich, nachdem du mich eingeladen hast.	<i>Odwiedzam cię, po tym jak mnie zaprosiłaś.</i>
Wir singen laut, nachdem unser Team das Spiel gewonnen hat.	<i>Śpiewamy głośno, po tym jak nasz zespół wygrał mecz.</i>

Druga możliwa sytuacja to taka, że w zdaniu głównym jest mowa o sytuacji mającej miejsce w przeszłości – Imperfekt. Wówczas wydarzenie wcześniejsze jest w czasie zaprzeczonym Plusquamperfekt.

Nachdem ich einen Kredit bekommen hatte, kaufte ich einen neuen Wagen.	<i>Po tym jak dostałem kredyt, kupiłem nowy samochód.</i>
Sie rief ihren Vater an, nachdem der Unfall passiert war.	<i>Zadzwoiła do swojego ojca, po tym jak wydarzył się wypadek.</i>
Ein Mann wurde verhaftet, nachdem er acht Mobiltelefone gestohlen hatte.	<i>Mężczyzna został aresztowany, po tym jak ukradł osiem telefonów komórkowych.</i>

Ergänzen Sie die Konjunktionen oder Temporalformen der Verben!

Proszę uzupełnić spójniki lub formy czasowe czasowników!

Beispiel:

Ich machte meinen Führerschein, _____ ich 24 Jahre war.

Ich machte meinen Führerschein, als ich 24 Jahre war.

1. _____ ich ins Stadion gehe, regnet es immer.
2. Meine Mutter kochte die Suppe, _____ ich die Einkäufe machte.
3. Du musst viel lernen, _____ du das Examen bestehst.
4. _____ Karl in Berlin studiert, spricht er besser Deutsch.
5. _____ wir spazieren gehen, essen wir zu Mittag.
6. Ihr bleibt heute in der Schule, _____ ihr mit den Hausaufgaben fertig seid.
7. Ich lernte am Abend Englisch, _____ meine Schwester Kathrin fernsah.
8. _____ er klein war, hatte er lange Haare.
9. Ich rief sie an, _____ ich nach Hause zurückkam.
10. Du musst dir einen Stadtplan kaufen, _____ du nach Warschau fährst.
11. _____ du bei den Eltern wohnst, musst du um 23.00 Uhr nach Hause zurückkommen.
12. Sie soll vor der Schule warten, _____ ihr Sohn kommt.
13. Ich gebe dir das Geld zurück, _____ mein Vater von der Arbeit kommt.
14. Nachdem er die Hausaufgabe _____, ging er schlafen.
15. Er putzt immer gründlich seine Zähne, _____ er schlafen geht.
16. _____ wir die Stadt besichtigt hatten, gingen wir in ein Restaurant.
17. _____ Sie keine Briefmarken haben, können Sie den Brief nicht aufgeben.

18. [] wir in dem kleinen Dorf wohnen, haben wir viel Zeit.
19. Er gab mir immer ein kleines Geschenk, [] er uns besuchte.
20. Ich trinke Cola, [] ich durstig bin.
21. Du musst hier bleiben, [] du mit den Hausaufgaben fertig bist.
22. Ich fahre an die See, [] er eine Reise ins Gebirge macht.
23. [] sie die Geschichte erzählt hatte, tranken alle Rotwein aus Spanien.
24. Er arbeitet sehr viel, [] er allein lebt.
25. Er war noch krank, [] ich ihn gestern besuchte.
26. [] sie den Brief geschrieben hatte, ging sie zur Post.
27. Immer [] ich Freizeit habe, spiele ich Fußball mit den Freunden.
28. [] du verreist, musst du noch den Koffer packen.
29. Ich bekam das Fahrrad, [] ich 12 Jahre war.
30. [] man Geld hat, kann man alles kaufen.
31. Er schlief sehr schnell ein, [] er das Fenster geöffnet hatte.
32. [] er einen Hund besitzt, geht er regelmäßig spazieren.
33. [] ich Zahnschmerzen habe, gehe ich sofort zum Zahnarzt.
34. [] er gestern an der Schule vorbeiging, traf er Herrn Werner.
35. Ich nahm gerade Bad, [] jemand an die Tür klopfte.
36. [] er in Amerika arbeitete, machte er in Polen einen Urlaub.
37. [] er Student war, hörte er die Rockmusik gern.
38. [] ich Radio hörte, las mein Freund Lars eine Zeitung.
39. [] das Wetter am Freitag schön ist, können wir ins Gebirge fahren.

40. Ich nahm die Tabletten, _____ ich vor zwei Wochen krank war.
41. Du sollst dein Zimmer in Ordnung bringen, _____ du deine Freunde einlädst.
42. _____ das Schuljahr zu Ende ist, fahren wir mit den Eltern nach Frankreich.
43. _____ er geheiratet hat, kommt er sehr selten ins Pub.
44. _____ er sie sah, versteckte er sich hinter den Baum.
45. Ich sage es ihr, _____ ich sie sehe.
46. Nachdem sie den Computer ausgeschaltet _____, verließ sie schnell die Wohnung.
47. _____ ich dich das letzte Mal gesehen habe, warst du viel dicker als jetzt.
48. _____ du kein Geld verdienst, kannst du dir das Motorrad nicht leisten.
49. Immer _____ er mit seiner Mutter telefonierte, hörte sie ihn sehr aufmerksam zu.
50. _____ sie die Suchmeldung gehört hatten, fuhren sie sofort zurück.

Guten Tag, Herr Weismann, Betreuer der Schülergruppe.

Ja, wie kann ich Ihnen helfen?

Wir möchten unsere Kleidung waschen.

Der Waschraum befindet sich im Keller. Eine Spielmarke für die Waschmaschine kostet 3 Euro.

Vielen Dank für Ihre Hilfe.

für jemanden ein Kinderspiel sein –
być dla kogoś dziecianną igraszką
Für diesen erfahrenen Dieb war der Einbruch in der Bank ein Kinderspiel.
[Dla tego doświadczonego złodzieja, włamanie do banku było dziecianną igraszką.]

Lösung

Rozwiązanie

1. Wenn ich ins Stadion gehe, regnet es immer.
Kiedy idę na stadion, zawsze pada deszcz.
2. Meine Mutter kochte die Suppe, während ich die Einkäufe machte.
Moja mama gotowała zupę, podczas gdy ja robiłam zakupy.
3. Du musst viel lernen, bevor du das Examen bestehst.
Musisz się dużo uczyć, zanim zdasz egzamin.
4. Seitdem Karl in Berlin studiert, spricht er besser Deutsch.
Od kiedy Karol studiuje w Berlinie, mówi lepiej po niemiecku.
5. Bevor wir spazieren gehen, essen wir zu Mittag.
Zanim pójdziemy na spacer, jemy obiad.
6. Ihr bleibt heute in der Schule, bis ihr mit den Hausaufgaben fertig seid.
Zostajecie dzisiaj w szkole, aż nie skończycie zadań domowych.
7. Ich lernte am Abend Englisch, während meine Schwester Kathrin fernsah.
Uczyłam się wieczorem angielskiego, podczas gdy moja siostra Katarzyna oglądała telewizję.
8. Als er klein war, hatte er lange Haare.
Kiedy był mały, miał długie włosy.
9. Ich rief sie an, sobald ich nach Hause zurückkam.
Zadzwoniłam do niej, jak tylko wróciłam do domu.
10. Du musst dir einen Stadtplan kaufen, bevor du nach Warschau fährst.
Musisz kupić sobie plan miast, zanim pojedziesz do Warszawy.
11. Solange du bei den Eltern wohnst, musst du um 23.00 Uhr nach Hause zurückkommen.
Jak długo mieszkasz u rodziców, musisz wracać do domu o godzinie 23.00.
12. Sie soll vor der Schule warten, bis ihr Sohn kommt.
Ona powinna czekać przed szkołą, aż przyjdzie jej syn.
13. Ich gebe dir das Geld zurück, sobald mein Vater von der Arbeit kommt.
Oddam ci pieniądze, jak tylko mój tata wróci z pracy.
14. Nachdem er die Hausaufgabe gemacht hatte, ging er schlafen.
Po tym jak zrobił zadanie domowe, poszedł spać.
15. Er putzt immer gründlich seine Zähne, bevor er schlafen geht.
On czyści zawsze dokładnie zęby, zanim pójdzie spać.
16. Nachdem wir die Stadt besichtigt hatten, gingen wir in ein Restaurant.
Po tym jak zwiedziliśmy miasto, poszliśmy do restauracji.
17. Solange Sie keine Briefmarken haben, können Sie den Brief nicht aufgeben.
Jak długo nie ma Pani znaczków pocztowych, nie może Pani nadać listu.
18. Seitdem wir in dem kleinen Dorf wohnen, haben wir viel Zeit.
Od kiedy mieszkamy na małej wsi, mamy dużo czasu.
19. Er gab mir immer ein kleines Geschenk, wenn er uns besuchte.
On dawał mi zawsze mały prezent, jak nas odwiedzał.
20. Ich trinke Cola, wenn ich durstig bin.
Piję colę, kiedy chce mi się pić.

21. Du musst hier bleiben, bis du mit den Hausaufgaben fertig bist.
Musisz tu zostać, aż skończysz zadania domowe.
22. Ich fahre an die See, während er eine Reise ins Gebirge macht.
Jadę nad morze, podczas gdy on jedzie w góry.
23. Nachdem sie die Geschichte erzählt hatte, tranken alle Rotwein aus Spanien.
Po tym jak opowiedziała historię, wszyscy wypili czerwone wino z Hiszpanii.
24. Er arbeitet sehr viel, seitdem er allein lebt.
On pracuje bardzo dużo, od kiedy żyje sam.
25. Er war noch krank, als ich ihn gestern besuchte.
On był jeszcze chory, jak go wczoraj odwiedziłam.
26. Nachdem sie den Brief geschrieben hatte, ging sie zur Post.
Po tym jak napisała list, poszła na pocztę.
27. Immer wenn ich Freizeit habe, spiele ich Fußball mit den Freunden.
Zawsze, kiedy mam czas, gram w piłkę nożną z przyjaciółmi.
28. Bevor du verreist, musst du noch den Koffer packen.
Zanim wyjedziesz w podróż, musisz jeszcze spakować walizkę.
29. Ich bekam das Fahrrad, als ich 12 Jahre war.
Dostałam rower, jak miałam 12 lat.
30. Wenn man Geld hat, kann man alles kaufen.
Kiedy ma się pieniądze, można wszystko kupić.
31. Er schlief sehr schnell ein, nachdem er das Fenster geöffnet hatte.
On zasnął bardzo szybko, po tym jak otworzył okno.
32. Seitdem er einen Hund besitzt, geht er regelmäßig spazieren.
Odkąd on posiada psa, chodzi regularnie na spacer.
33. Wenn ich Zahnschmerzen habe, gehe ich sofort zum Zahnarzt.
Kiedy mam ból zębów, idę od razu do dentysty.
34. Als er gestern an der Schule vorbeiging, traf er Herrn Werner.
Jak wczoraj przechodził obok szkoły, spotkał Pana Wenera.
35. Ich nahm gerade Bad, als jemand an die Tür klopfte.
Brałam właśnie kąpiel, kiedy ktoś zapukał do drzwi.
36. Als er in Amerika arbeitete, machte er in Polen einen Urlaub.
Kiedy pracował w Ameryce, robił urlop w Polsce.
37. Solange er Student war, hörte er die Rockmusik gern.
Jak długo był studentem, słuchał muzyki rockowej.
38. Während ich Radio hörte, las mein Freund Lars eine Zeitung.
Podczas gdy ja słuchałam radia, mój przyjaciel Lars czytał gazetę.
39. Sobald das Wetter am Freitag schön ist, können wir ins Gebirge fahren.
Jak tylko pogoda w piątek będzie ładna, możemy pojechać w góry.
40. Ich nahm die Tabletten, als ich vor zwei Wochen krank war.
Brałam tabletki, kiedy byłam chora przed 2 tygodniami.
41. Du sollst dein Zimmer in Ordnung bringen, bevor du deine Freunde einlädst.
Powinienieś posprzątać swój pokój, zanim zaprosisz przyjaciół.
42. Sobald das Schuljahr zu Ende ist, fahren wir mit den Eltern nach Frankreich.
Jak tylko skończy się rok szkolny, jedziemy z rodzicami do Francji.

43. Seitdem er geheiratet hat, kommt er sehr selten ins Pub.
Od kiedy się ożenił, chodzi bardzo rzadko do pubu.
44. Als er sie sah, versteckte er sich hinter den Baum.
Jak ją zobaczył, schował się za drzewo.
45. Ich sage es ihr, sobald ich sie sehe.
Powiem jej to, jak tylko ją zobaczę.
46. Nachdem sie den Computer ausgeschaltet hatte, verließ sie schnell die Wohnung.
Po tym jak wyłączyła komputer, opuściła szybko mieszkanie.
47. Als ich dich das letzte Mal gesehen habe, warst du viel dicker als jetzt.
Jak cię ostatni raz widziałam, byłaś dużo grubsza niż teraz.
48. Solange du kein Geld verdienst, kannst du dir das Motorrad nicht leisten.
Jak długo nie zarabiasz pieniędzy, nie możesz sobie pozwolić na motocykl.
49. Immer wenn er mit seiner Mutter telefonierte, hörte sie ihn sehr aufmerksam zu.
Zawsze, kiedy rozmawiał ze swoją mamą przez telefon, słuchała go bardzo uważnie.
50. Nachdem sie die Suchmeldung gehört hatten, fuhren sie sofort zurück.
Po tym jak usłyszeli informację o poszukiwaniu, od razu zawrócili.

Guten Tag. Was kann ich für Sie tun?

Guten Tag. Ich möchte mich bei Ihnen darüber beklagen, dass der Fernseher in meinem Zimmer kaputt ist?

Verzeihung, es kommt jemand und wir überprüfen das.

In Ordnung, wie lange wird das dauern?

Ich erledige das sofort.

Das ist nett von Ihnen.

schlicht und ergreifend – *po prostu/najzwyczajniej*

Ich sehe, dass du mit den Hausaufgaben schlicht und ergreifend überfordert bist.

[Widzę, że ty jesteś najzwyczajniej przeciężony zadaniami domowymi.]